

ЕЛ ТІЛЕГІ

gazeta_eltilegi@mail.ru

№36 (944) Сәрсенбі 10 қыркүйек 2025 жыл

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ТӘУЕЛСІЗ АҚПАРАТТЫҚ, ТАНЫМДЫҚ, ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТІ

<http://www.qsip.kz/>

<http://www.instagram.com/eltilegigazeti>

<http://www.facebook.com/eltilegigazeti>

ҮКІМЕТ ОТЫРЫСЫ ӨТТІ

Премьер-министр Олжас Бектеновтің төрағалығымен Мемлекет басшысының «Жасанды интеллект дәуіріндегі Қазақстан: өзекті мәселелер және оны түбегейлі цифрлық өзгерістер арқылы шешу» атты Қазақстан халқына Жолдауындағы бағыттар бойынша міндеттер айқындалған Үкімет отырысы өтті. Оған облыс әкімдері селекторлық режим арқылы қатысты.

Үкімет отырысынан кейін арнайы жиын өтіп, сала басшыларына тапсырмалар жүктелді.

Мемлекет басшысы ел экономикасын дамытудың 7 маңызды негізгі бағытын белгіледі. Атап айтсақ, елімізге қомақты инвестиция тарту, өңдеу өнеркәсібінің дамуына жана серпін беру, ауыл шаруашылығын жана деңгейге көтеру,

қатысты нақты тапсырмалар берілді. Бұл ретте, су тапшылығы жағдайындағы егін алқаптарын әртараптандыруды жалғастыру керек.

Бұдан бөлек, игерілмей бос жатқан, заңсыз алынған ауыл шаруашылығы жерлерін кері қайтарып, оны қайта бөлу мәселесін де мұқият қару міндеттелді. Ауыл шаруашылығы және жер

көлік логистикасын, экономиканы, адам капиталын, елімізді цифрлық дамытуға, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы мен су инфрақұрылымын жаңғыртуға қатысты жана міндеттер. Жиында Жолдауда белгіленген бағыттарды негізге алып, өңір экономикасын тұрақты дамыту шараларын жалғастыру туралы айтылды.

Облыстық кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасы межеленген 631 млрд. 400 млн. теңге инвестиция тартуды мүдделі облыстық басқармалармен, аудан, қала әкімдерімен бірлесіп атқаруы тиіс. Тау-кен саласындағы төмен динамиканы ескеріп, өңдеу өнеркәсібінің өнім көлемін арттыру шараларын ұйымдастыру өте маңызды. Ол үшін осы жылға жоспарланған өңдеу саласындағы 21 жобаны уақытылы іске қосу, кәсіпорындардың өндіріс көлемін барынша арттыру қажет. Жолдауда ауыл шаруашылығын жана деңгейге көтеруге

қатынастары басқармасына Қызылорда қаласы, аудан әкімдерімен бірлесіп, ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді мемлекет меншігіне қайтару бойынша межелі толық орындау туралы тапсырма берілді.

Облыстық жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасы «Сексеуіл-Бейнеу» автомобиль жолының құрылысын жеделдету бойынша тиісті құжаттар ұсынып, салалық министрлікпен пысықтауы тиіс. Сонымен қатар, электр, газ, жылу және сумен жабдықтауды сапалы әрі үздіксіз жүргізу, тұрақты жетілдіру, жасанды интеллект технологиясын барынша меңгеру, тың тәсілдерді енгізу мәселелері қаралды.

Алдағы уақытта Мемлекет басшысының Жолдауын жүзеге асыруға арналған кеңейтілген жиын өткізіледі.

МЕРЗІМ және САПА

Облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаевтың төрағалығымен арнайы жиын өтіп, құрылыс нысандары, жол сапасы мен мерзіміне қатысты мәселелер талқыланды. Жауапты сала мамандарына нақты тапсырмалар жүктелді.

Айта кету керек, соңғы үш жылда қаржыландырудың барлық көзінен 2 млн. 500 мың шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілді. Биыл бюджеттен тұрғын үй құрылысы мен жеке салушылардан дайын 3 800-ге жуық пәтерді сатып алуға қаржы бөлінді. Заманауи жана дизайнмен салынған 7, 9, 12 қабатты тұрғын үйлер қаламыздың сәнін келтірді. Өңір тұрғындары үшін әлеуметтік нысандар, атап айтқанда 2022 жылдан бері жанадан 15 мәдениет нысаны салынды. Барлық ауданда «Руханият орталықтары», балалар мен жасөспірімдерге арналған «Сыр жұлдыздары» шығармашылық-инновациялық академиясы, «Саутс Ойл» компаниясының демеушілігімен

музыкалық колледждің жаңа ғимараты, облыстық тарихи-өлкетану музейі ашылды. Ассамблеяның 30 жылдығы аясында Қызылорда қаласында «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясының қолдауымен «Достық үйінің» жаңа ғимараты бой көтеруде. Нысан алдағы қараша айында ел игілігіне беріледі.

Соңғы жылдары 1 232 шақырым автомобиль жолы мен көшелерді, 19 көпірді салуға, күрделі жөндеуге қаражат бөлінді. Арал, Жаңақорған аудандарында теміржол үстінен өтетін аспалы көпір пайдалануға берілді. Биыл 329 шақырым жол жөнделіп, жақсы жағдайдағы жолдардың үлесі 95 пайызға жетеді.

Республикалық маңызы бар

«Қызылорда-Жезқазған» автомобиль жолын қайта жаңғырту жұмыстары жалғасуда. Облыс аумағындағы 216 шақырымның 163 шақырымы ел игілігіне айналды. Қосымша 12 шақырымына екі қабатты асфальт төселді. Жоба биыл толық аяқталады.

Облыс орталығының негізгі көшелері – әуесжайдан Сұлтан Бейбарыс көшесіне дейінгі аралық, Шиелі ауданынан кіреберіс жол, Яссауи, Жаппасбай батыр магистральді көшелері, Тәуелсіздіктің 25 жылдығы даңғылы төрт жолақты болып кеңейтілді. Бүгінде Әбілқайыр хан көшесінен Саламатов көшесіне дейінгі 2,9 шақырым жолдың, Жанқожа батыр көшесі арқылы өтетін теміржол асты өткелінің құрылысы қарқынды жүруде.

Аймақ басшысы жауапты басшыларға әрбір құрылыс нысанына барып, сапасы мен аяқталу мерзімін тұрақты бақылауда ұстауды ескертті.

ТАНЫМДЫҚ КЕШ ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ

Облыстық кітапханада белгілі ақын, сазгер, өнші Елена Әбдіхалықованың 55 жылдығына орай «Бір әннің тарихы» атты «Есіңе мені алғайсың» әніне арналған танымдық кеш болып өтті. Кештің мақсаты халықтың ыстық ықыласына бөленіп, сазды әндері арқылы елдің жұмыр жүрегінен орын таба білген халқымыздың ақын, сазгер қызы Елена Әбдіхалықованың шығармашылығын насихаттау.

Іс-шарада сазгердің ақын Мұқағали Мақатаевтың сөзіне жазылған «Есіңе мені алғайсың» әнінің шығу тарихы, әннің казак эстрадасының Мадина Ералиева, Мақпал Жүнісова, Жұбаныш Жексенұлы сияқты белгілі өншілерінің орындауындағы нұсқалары туралы айтылды. Шараға «Өркениет» колледжінің студенттері қатысты. Ақын, сазгердің шығармашылығына арналған «Өзіңе айтар сөздерді өлеңге айтып...» атты кітап көрмесі ұйымдастырылды.

ЖӘРМЕҢКЕ ӨТЕДІ

2025 жылғы 13-14 қыркүйекте Астанада Қызылорда облысы әкімдігінің ұйымдастыруымен ауыл шаруашылығы жәрмеңкесі өтеді. Арқа төріндегі тұрғындарға Қызылорда өңірінің брэндіне айналған ақ күріші, балығы мен ас тұзы, қауыны мен қарбызы, ұлттық сусындары ұсынылады. Жәрмеңкеде Қызылорда облысының дихандары мен шаруашылықтары 500 тоннаға жуық ауыл шаруашылығы өнімдері өндіруші бағаларымен сатылады.

Атап айтқанда, 200 тоннадан астам күріш, 10 тонна ет өнімдері, 20 тоннадай балық өнімдері, 160 тонна бақша өнімдері, 80 тоннадан астам көкөніс пен жеміс-жидектер, 15 тоннаға жуық сүт және кондитер өнімдері, 5 тонна ас тұзы жеткізіледі. Сонымен қатар, Сыр Елінің өнерпаздарының қатысуымен концерттік бағдарламаны тамашалай аласыздар. Жәрмеңке сағат 9:00-18:00 аралығында «Қазанат» ипподромына қарама-қарсы, Қарқаралы тас жолының бойында өтеді.

КҮРІШКЕ АЛҒАШҚЫ ОРАҚ ТҮСТІ

Облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев, ҚР Су ресурстары және ирригация министрі Нұржан Нұржігітовтің қатысуымен Жалағаш ауданы Мақпалкөл ауылында «Дала күні – 2025» күрішке алғашқы орақ салу рәсімі өтті. Оған департамент, басқарма, инспекция басшылары, аудан әкімдері, облыстың зиялы қауымы мен шаруа қожалықтарының жетекшілері қатысты.

Облыс әкімі еңбеккерлерді егінге орақ түсуімен құттықтап, атқарылған жұмыстарды атап өтті.

«Бұл – диқандардың ескен бір дәні мың дән болатын, халықтың ризық- несібесін қамбасына құятын жауапты да салтанатты шағы. Биыл облыс бойынша 186 600 гектарға ауыл шаруашылығы дақылдары егіліп, оның ішінде күріш көлемі 80 900 гектар болды. Соңғы жылдардағы су тапшылығының кері әсерін Сыр диқандары қатты сезініп келеді. Осы жылы вегетациялық кезең өте күрделі жағдайда өтті.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы мен Үкімет басшысы Олжас Абайұлының, Үкімет мүшелерінің бастамасымен Сырдария өзенінің жоғарғы ағысындағы мемлекеттермен дер кезінде келіссөздер жүргізіп, үлкен қолдау жасалды. Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес Үкімет резервінен 53 жылжымалы-дизельді насос алуға 1 млрд. теңге бөлініп, насостардың алғашқы легі жеткізіліп, шаруалар игілігіне пайдаланды. Төтенше жағдайлар министрлігі еліміздің барлық өңірінен 139 қызметкерден құралған жеке құрамды, 25 дизельді қондырғыны көмекке жеткізіп, екі ай бойы су тапшылығы қалыптасқан аумақтарда уақыттан санаспай жұмыс атқарды.

Аймағымызда арнайы жұмыс топтары құрылып, суды тиімді пайдалану мақсатында егістікті кезектесіп суару мен қашыртқыдағы суды екінші рет пайдалануды жолға қойдық. Осындай қиындықтарға қарамастан, күріш көлемін барынша шығынсыз сақтауға қол жеткіздік. Дер кезінде қабылданған батыл шешімдер мен жүргізілген келіссөздердің арқасында егіс алқаптары сумен қамтамасыз етілді. Осы сәтте, Президентімізге, Үкімет басшысына, құрметті Нұржан Молдиярұлы, Сізге және Сіз басқаратын

ұжымға, Ауыл шаруашылығы, Төтенше жағдайлар министрліктеріне көрсетілген барлық қолдау үшін Сыр жұртшылығының атынан зор алғысымызды, шынайы ризашылығымызды білдіреміз. Құрметті егінші қауым, баршаныңдың еңбектеріңізге сәттілік тілеймін! Алдағы «Алтын дән» мерекесінде зор табыстармен кездесейік!», – деді Н.Нәлібаев.

Мерекелік шарада Нұржан Нұржігітов диқандарды құттықтап, вегетациялық кезеңдегі күрделі жағдайға қарамастан жақсы жетістікке жеткеніне ризашылығын білдірді. Қызылорда облысының құрметті азаматы Бекмырза Еламанов бата берді.

Басқосуда ала жаздай мандайы күнге, табаны құмға күйген мәртебелі еңбек адамдары марапат төрінен көрінді. Атап айтсақ, бірқатар азаматқа Премьер-министрдің Алғыс хаты, Ауыл шаруашылығы министрлігінің «Ауыл шаруашылығы саласының үздігі» төсбелгісі, Құрмет грамотасы, министрдің Алғыс хаты, Су шаруашылығы және ирригация министрлігінің «Су шаруашылығы саласының ардагері» төсбелгісі,

ТҰРҒЫНДАРДЫҢ ЖЕКЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ ТЫҢДАЛДЫ

Облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев «AMANAT» партиясы облыстық филиалының қоғамдық қабылдау кестесіне сәйкес кезектілік тәртібімен жазылған азаматтарды қабылдады. Тұрғындар жұмысқа орналасу, тұрғын үй алу және денсаулық мәселелерін көтерді.

Қабылдауға келіп ұсыныс-пікірін, өтінішін жеткізшілердің сауалдары назардан тыс қалмайды. Әрқайсысы толық зерттеліп, заң аясында қарастырылады. Кейбір сұрақтар бойынша түсіндірмені мамандар сол жерде берді, бірқатарының шешу жолдары көрсетілді.

Қабылдауда болған «Ягодка» саяжайының тұрғыны, жалғызбасты ана саяжайдан алған жер теліміне баспана салу үшін іргетасын құйып беруді сұрады. Аймақ басшысы демеушілер есебінен құрылысты толық салуға көмек көрсетуді тапсырды. Қызылорда қаласының тұрғыны уақытша баспанамен қамтамасыз ету, немерелерін тегін балабақшаға орналастыру мәселесін қозғау үшін қабылдауға келген. Оған тұрғын үй, жер учаскесі тек заң аясында, белгіленген кезекке сәйкес берілетіні және міндетті түрде үй кезегіне тұру қажет екені түсіндірілді.

Еске салайық, тұрғындар облыс әкімінің, орынбасарларының, жауапты сала басшыларының қабылдауына egov.порталы, e-otinish бірыңғай базасы немесе әкімдікке келіп жазбаша өтініш тастау арқылы жазыла алады.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР ТАЛҚЫЛАНДЫ

Облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаев экологиялық мәселелерді талқылауға Сыр еліне жұмыс сапарымен келген Парламент Мәжілісінің депутаттары Еділ Жаңбыршин, Мархабат Жайымбетовпен және «Хуанрань Медикал» компаниясы директорлар кеңесінің төрағасы, «Майжике Инвестмент Менеджмент» компаниясының басқарма төрағасы Лю Бо, аталған компанияның тең төрағасы Юй Шимао, «Иньцзян Эко-пром» компаниясының басқарма төрағасы Е Вэйумен кездесті.

Басқосуға жауапты салалардың, өнеркәсіптік кәсіпорындардың басшылары, халықаралық сарапшылар мен шетелдік компаниялардың өкілдері қатысты. Аймақ басшысы өңірдің инвестициялық әлеуетіне, атқарылған жұмыстарға тоқталды.

«Екі Мемлекет басшыларының сарабалд саясаты нәтижесінде қазақ-қытай қарым-қатынасында сенімді экономикалық серіктестік пен табысты

мәдени-гуманитарлық байланыстар қалыптасты.

Қытай Халық Республикасы – Қызылорда облысының ең ірі сауда серіктестерінің бірі. Өңірімізде қара және түсті металдардың, пайдалы қазбалар мен сирек кездесетін жер элементтерінің қорлары бар. Еліміздің ваннадий қорының 66%,-ы мырыштың 16%,-ы қорғасынның 11% және уранның 15%,-ы Қызылорда облысында орналасқан.

Аймағымыздағы әлеуеті зор 61 инвестициялық жобаның тизерлерін қарастырып, медициналық өнімдер шығаратын өндіріс орнын ашуға шақырамын. Сондай-ақ, Қызылорданың құрылыс саласындағы инвестициялық әлеуетін ескеріп, ламинат шығаруға қызығушылық танытудамыз. Облыс әкімдігі қажетті техникалық шарттарды алуға жан-жақты қолдау көрсетуге дайын», – деді Н.Нәлібаев.

Басқосуда қоршаған ортаны қалпына келтіру, суды тазарту, өнеркәсіптік қалдықтарды қайта өңдеу және қайталама шикізат негізінде құрылыс материалдарын өндіру бағытындағы жұмыстар да талқыланды. Еділ Жаңбыршин қоршаған ортаны қорғау мемлекеттік саясаттың басым бағыттарының бірі екенін және жүйелі бақылауды талап ететінін атап өтті. Қытайлық компаниялардың өкілдері сөз сөйлеп, қазақстандық кәсіпорындарда инновациялық шешімдерді енгізуге, қолданыстағы өндірістерді жаңғыртуға және экологиялық таза технологияларға негізделген жаңа өндірістерді құруға дайын екендіктерін білдірді.

Айта кетейік, 5-6 қыркүйекте Парламент Мәжілісінің Экология мәселелері және табиғат пайдалану комитеті Қызылорда облысы әкімдігімен бірлесіп, жұмыс кенесін өткізуде. Іс-шараның мақсаты – экологиялық заңнаманың жекелеген нормаларының орындалу барысын зерделеу, оны жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу. Кенесте Қызылорда облысындағы өзекті экологиялық мәселелер қаралуда.

Мәжіліс депутаттары мен шетелдік қонақтар өнеркәсіптік нысандарды, «Өндіріс» индустриялық аймағын, құрылысы қарқын алған газтурбиналық электр станциясын аралап көрді.

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ТУРАЛЫ МЕМОРАНДУМҒА ҚОЛ ҚОЙЫЛДЫ

Сыр өңіріне жұмыс сапарымен келген ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаттары Еділ Жаңбыршин, Мархабат Жайымбетов, Қытай Халық Республикасының «Майжике Инвестмент Менеджмент», «Хуанрань Медикал», «Иньцзян Эко-Пром» компанияларының өкілдері аймақтың инвестициялық мүмкіндіктерімен танысты.

Облыс орталығындағы әлеуметтік нысандардың, өндіріс орындарының жұмысын көріп, олардың даму қарқынына оң баға берді. Кездесу қорытындысында шетелдік қонақтар бұған дейін қалыптасқан өзара сенім мен бірлескен жұмыстың нәтижесін ерекше атап өтіп, Қызылорда облысы әкімдігі мен «Майжике Инвестмент Менеджмент» компаниясы арасында өзара ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды.

Тамақтар өңірде импорттық алмастыруға бағытталған ірі инвестициялық жобаларды іске асыруға уағдаласты. Жоспарланған ынтымақтастық бірқатар стратегиялық саланы қамтиды. Атап айтқанда, экологиялық жобалар, құрылыс индустриясына қажетті материалдар шығару және медицина.

Жаңа бастамалар Қызылорда облысының инвестициялық тартымдылығын арттырып қана қоймай, өңірде жаңа жұмыс орындарын ашуға, экологиялық жағдайды жақсартуға және медициналық қызметтің сапасын арттыруға елеулі үлес қосады деп күтілуде. Делегация мүшелеріне аймақтың инвестициялық әлеуетіне бағытталған ауыл шаруашылығы, химия және тау-кен, тамақ, жеңіл өнеркәсіптерді қамтитын, жалпы құны 2,2 млрд. АҚШ долларын құрайтын инвестициялық жобалардың тизерлері ұсынылды.

Сонымен қатар, Үкімет қолдауымен биыл Қызылорда қаласында құрылған «Қорқыт Ата» арнайы экономикалық аймағы туралы жан-жақты ақпарат берілді. Арнайы экономикалық аймақта инвестициялық жобаларды орналастырудың артықшылықтары, мемлекет тарапынан көрсетілетін қолдау шаралары, салық жеңілдіктері мен басқа да преференциялар кеңінен таныстырылды.

33 СПОРТ МЕКЕМЕСІ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ

Қызылорда облысында бұқаралық спортпен шұғылданушылар саны жылдан жылға ерекше қарқынмен артып келеді. Бүгінде аймақта 342 223 адам яғни халықтың 40,4 пайызы спортпен жүйелі түрде айналысады. Бұл туралы облыстық дене шынықтыру, спорт және туризм басқармасының басшысы Бахтияр Ғарифоллаұлы Орталық коммуникациялар қызметінің ақпараттық алаңында баяндады.

Облыста бұқаралық спортты одан әрі дамыту аясында осы жылдың I жарты жылдығында облыс көлемінде 491 спорттық іс-шара ұйымдастырылып, оған 98 мыңнан астам адам белсенді қатысқан. Жыл соңына дейін ауқымды спорттық шаралар тізімі бекітіліп, маңызды жарыстардың күнтізбесі де енгізілді.

Облыста жоғары білікті спортшылар және спорт резервін әзірлеу мақсатында басқармаға қарасты 33 спорт мекемесі жұмыс істейді. Оның 21 – балалар-жасөспірімдер мектебі, 1 – мектеп-интернат-колледжі, 2 – жоғары спорт шеберлігі мектебі, 1 – олимпиадалық резерв даярлау орталығы, 8 – спорт клубы бар. Сәйкесінше спорт мектептерінде 48 спорт түрінен 670 жаттықтырушы-оқытушы 22 655 спортшыны кәсіби

бағытта тәрбиелеуде. Жалпы спорт түрлері бойынша ҚР Ұлттық құрама командасына Қызылорда облысынан 585 спортшы енгізілген. Спорт саласына көрсетілген осы қолдаулардың арқасында Сыр спортшылары ҚР чемпионаттары мен кубоктарынан 118 алтын, 103 күміс, 151 қола медаль жеңіп алса, Әлем және Азия чемпионаттары мен кубоктарынан 36 алтын, 22 күміс, 42 қола еншіледі.

Осы ретте, аймақтың спорт саласын дамытуда жүйелі реформаларды сәтті жүзеге асыру маңызды бағыттардың бірі. Осыған орай, биылдан бастап мемлекеттен бөлінген қаржының басым бөлігі олимпиадалық спорт түрлеріне жұмсалатын болады. Бұл бағыттағы жұмыстар алдағы уақытта да жүйелі түрде жалғасатын болады.

ҚҰРМЕТ КӨРСЕТІЛДІ

Облыс әкімі Нұрлыбек Нәлібаевтың төрағалығымен жиналыс өтіп, оған жауапты сала басшылары мен зиялы қауым өкілдері қатысты.

Басқосуда аймақ басшысы бірқатар азаматқа Президент Жарлығымен мемлекеттігіміздің қалыптасуына, ел егемендігінің нығаюы мен әлеуметтік-экономикалық дамуына қосқан елеулі

үлесі үшін берілген «Қазақстан Республикасының Конституциясына 30 жыл» мерекелік медалін табыстады.

«Биыл Ата Заңымыздың 30 жылдығы кең көлемде аталып өтуде. Облыстық

комиссияның шешімімен мерейтойлық медальмен марапаттауға ел ағалары, мемлекеттік қызметшілер ұсынылып, қолдау тапты.

Баршаныз Мемлекет басшымыздың «Заң мен Тәртіп» қағидатын сақтап, мемлекетіміздің даму жолында адал қызмет жасап келесіздер. Тәуелсіз Қазақстанымыздың гүлденуіне кезінде ел үшін қызмет атқарған ардагерлеріміз орасан зор еңбек сіңірді. Бакберген Сәрсенұлы мен Мұрат Бактиярұлы Парламент Сенатының екі шақырылымында депутат болған кезеңде Конституцияның сақталуына, халықтың әл-ауқатын жақсартуға бағытталған заңдардың қабылдануына үлес қосты. Біз ағаларымыздың еңбегін мақтанышпен айтамыз, құрметпен қараймыз.

Конституциямыздың үстемдігін қамтамасыз ету, еліміздің Тәуелсіздігін нығайту, қоғамдық келісім мен тұрақтылықты сақтау әрі дамыту жолында еңбек еткен ел ағалары мен азаматтар марапат төрінен көрінуде. Марапаттарыңыз құтты болсын! Бұл барлығымыздың бірлесіп атқарған жұмысымыздың лайықты бағасы деп білемін», – деді Н.Нәлібаев.

Жиында мемлекет және қоғам қайраткері Бакберген Досманбетов көрсетілген құрметке алғысын білдіріп, мерекеге орай құттықтауын жеткізді.

ӘСКЕРГЕ ШАҚЫРУ НАУҚАНЫ БАСТАЛДЫ

Қызылорда облысында күзгі мерзімді әскери қызметке шақыру жұмыстары басталды. Биыл қыркүйек пен желтоқсан айлары аралығында өңірден 900-ге жуық 18–27 жас аралығындағы азамат әскер қатарына шақырылып, Қарулы Күштерде, Ұлттық ұланда, Шекара қызметінде және басқа да әскери құрылымдарда борышын өтейді. Жас сарбаздарға әлеуметтік қолдау шаралары қарастырылған: несие төлемдері уақытша тоқтатылады, сондай-ақ білім алуда жеңілдіктер беріледі. Аймақ жастары ел қорғау міндетін абыроймен атқарып, мемлекет тарапынан қолдауға ие болмақ. Бұл туралы бүгін Өңірлік коммуникациялар қызметінің ақпарат алаңында Қызылорда облысы Қорғаныс істері жөніндегі департаменті бастығының орынбасары Нұрлыбек Сейітханов мәлімдеді.

- Күзгі мерзімді әскери қызметке шақыру науқаны – жас ұрпақтың ел алдындағы ең басты борышын орындауының айқын көрінісі. Бүгінгі таңда Қызылорда облысынан 900-ге жуық азамат әскер қатарына аттануға дайындық үстінде. Олардың әрқайсысы Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, Ұлттық ұланда, Шекара қызметінде және өзге де әскери құрылымдарда борышын өтейді. Бұл - жас сарбаздарымыздың шыңдалып, нағыз азамат болып қалыптасуына үлкен мүмкіндік.

Әскерге шақырылған жастарға мемлекет тарапынан жан-жақты қолдау көрсетілуде. Мәселен, мерзімді қызметке барған сарбаздардың несие төлемдері бір жылға тоқтатылады. Сондай-ақ, білім беру саласында жеңілдіктер қарастырылған. Ұлттық бірыңғай тестілеусіз-ақ жоғары оқу орындарына түсу мүмкіндігі бар. Биылдың өзінде Қызылорда облысынан 61 жас мемлекеттік білім грантын иеленді. Бұл жастарымыздың білім алуға деген ынтыасын арттырып, болашағына сеніммен қарауына жол ашады. Сонымен бірге, азаматтарды әскерге шақыру барысы заманауи әдістермен жүзеге асырылуда. Арнайы 1414 сервис арқылы SMS-хабарламалар жіберу пилоттық режимде енгізілді. Бұл шақырылушыларға уақытылы ақпарат жеткізіп, олардың әскери бөлімдерге белгіленген мерзімде келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Әскер қатарына шақырылған әрбір жас - еліміздің болашағы, ел қорғауға дайын азамат. Сондықтан біз олардың денсаулығына, білім деңгейіне, моральдық-психологиялық дайындығына ерекше көңіл бөліп отырмыз. Қатарымыздан тек елін сүйетін, жауапкершілікті сезіне білетін азаматтар әскер сапына қосылады. Жас сарбаздардың борышын абыроймен өтеп, тәжірибе жинап, Отан алдындағы парызын адал атқаратынына сенімдіміз. Әскерде алған тәрбие мен шынығу олардың азамат ретінде қалыптасуына үлкен серпін беріп, болашақ өміріне жол ашатыны анық, - деді Нұрлыбек Қалыбекұлы.

ӘКІМШІЛІК ҚАМАҚҚА АЛЫНДЫ

Сырдария ауданының тұрғыны А. есімді азамат Сырдария ауданы, Бесарық ауылында алкогольді масаң күйде автокөлігін басқарған. Медициналық куәландырудың қорытындысына сәйкес, жүргізуші орта дәрежелі алкогольді масаң күйінде болған. Сот отырысында оның құқық бұзушылық әрекеті, өзінің кінәсін мойындаған жауабымен, сондай-ақ сотта зерттелген іс құжаттарымен толық дәлелденген.

Аудандық соттың қаулысымен азамат А. Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 608-бабы 1-бөлігімен кінәлі деп танылып, 15 тәулік әкімшілік қамаққа алынып, көлік құралын басқару құқығынан 7 жыл мерзімге айырылды.

Сырдария аудандық соты

ДАУ КЕЛІСІММЕН АЯҚТАЛДЫ

Талап қоюшы А. жеке кәсіпкер болып табылатын жауапкер Н.-ның дүкенінен онлайн сауда арқылы виртуальды көзілдірікті сатып алған. Тауар сапасының кепілдік мерзімі – 1 жыл. Талап қоюшы виртуальды көзілдірікті 6 ай пайдаланғаннан кейін, істен шыққанын байқап, жауапкерге кепілдік мерзімі ішінде ақаулықтарды жөндеу туралы талап қойған. Алайда, сотқа дейінгі дауды реттеу өз шешімін таба алмай, тұтынушы сотқа жүгінуге мәжбүр болған. Істі қарау барысында тауарды беруші тарапынан тауарға диагностикалық тексеру жүргізіліп, көзілдіріктің өзі емес қуат беру блогы істен шыққанын көрсеткен.

Сот отырысында тараптарға дауды татуластыру рәсімдерінің көмегімен аяқтау жөніндегі құқықтары түсіндірілді. Жауапкер тұтынушыға келісілген мерзімге дейін ойын құрылғысына арналған жаңа виртуальды көзілдірік беру туралы шарт жасалды. Сот тараптар арасында жасалған медиациялық келісімді бекітіп, азаматтық істі іс жүргізуден тоқтатты.

Қызылорда қалалық соты

ҚЫЛМЫСТЫҚ ЖАМАПТЫЛЫҚҚА ТАРТЫЛДЫ

Байқоңыр қалалық сотында Қазақстан Республикасының ҚК-нің 293-бабының 3-бөлігінде көзделген сотталушы И.-ға қатысты қылмыстық іс қаралды.

Іс құжаттарына сәйкес, сотталушы И. қоғамдық орында, жерге тізерлеп отырған кезде жәбірленуші Ж. жақындап, оның жағдайын білмек болғанда, өзімен бірге алып жүрген «кастетке» ұқсас затты ұстап, себептен себепсіз жәбірленуші Ж.-ның бет тұсынан соққы жасап, дене жарақатын салған. Басты сот талқылауында сотталушы И. кінәсін толығымен мойындайтынын және жасаған әрекетіне шын ниетпен өкінетінін көрсеткен. Жәбірленуші И. сотталушыға қоятын артыз-шағымы жоқ екенін, кешірім беретінін көрсеткен.

Сот үкімімен сотталушы И. Қазақстан Республикасының ҚК-нің 293-бабының 3-бөлігімен кінәлі деп танылып, оған 4 жыл 8 ай мерзімге бас бостандығынан айыру жазасы тағайындалды.

Байқоңыр қалалық соты

ТАИЛАНДТЫҚ ӘУЕКОМПАНИЯ ҚАЗАҚСТАНҒА ҚАТЫНАЙДЫ

Таиландтық Thai Air Asia X әуе компаниясы Қазақстанға ұша бастайды. «2025 жылғы 1 желтоқсаннан бастап Таиланд корольдігінің Thai Air Asia X лоукестері Қазақстан нарығына шығады. Тасымалдаушы Бангкок – Алматы бағыты бойынша аптасына 4 рет дүйсенбі, сәрсенбі, бейсенбі және жексенбі күндері тікелей тұрақты әуе рейстерін орындайды», - делінген хабарламада.

Қазақстан мен Таиланд арасындағы тікелей әуе қатынасының ашылуы екі ел арасындағы сауда-экономикалық, іскерлік, инвестициялық, туристік және мәдени байланыстарды нығайтуға ықпал етеді деп күтіліп отыр.

ТІКҰШАҚ АПАТҚА ҰШЫРАДЫ

6 қыркүйекте АҚШ-тың Миннесота штатында, Лейквилл қаласындағы Эйрлейк шағын әуежайының жанында тікұшақ құлап, өртенді.

Полицияның мәліметінше, Robinson R66 маркалы тікұшақ жергілікті уақыт бойынша сағат 14:45 шамасында табылған. АҚШ-тың Көлік қауіпсіздігі жөніндегі ұлттық кеңесі апаттың себебі әзірге белгісіз екенін жеткізді. Бортта қанша адамның болғаны анықталмағанымен, жергілікті билік олардың ешқайсысы аман қалмағанын хабарлады.

Қазір оқиғаны NTSB мен FAA бірлесіп тергеп жатыр.

ЖОБА

АМАНКЕЛДІ АУЫЛДЫҚ ОКРУГІНДЕГІ ЖАҢА ҚОҢЫСТАНУ АЙМАҒЫНДАҒЫ АТАУЫ ЖОҚ КӨШЕГЕ АТАУ БЕРУ ТУРАЛЫ

«Қазақстан Республикасының әкімшілік – аумақтық құрылысы туралы» Қазақстан Республикасының 1993 жылғы 8 желтоқсандағы № 2572-ХІІ Заңының баптарына, және Облыстық ономастика комиссиясының 2025 жылғы 26 тамыздағы № 2 қорытындысына сәйкес Аманкелді ауылдық округі әкімі ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. Аманкелді ауылдық округінің жаңа қоныстану аймағындағы атауы жоқ көшеге (1-көше) «Балабай Оралбаевтың» есімі берілсін.
2. Аманкелді ауылдық округінің жаңа қоныстану аймағындағы атауы жоқ көшеге (2-көше) «Бөкеш Наймановтың» есімі берілсін.
3. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күннен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Ауылдық округі әкімі **З.ЖАМАНКУЛОВ**

ПРОЕКТ

О ПРИСВОЕНИИ НАИМЕНОВАНИЯ БЕЗЫМЯННОЙ УЛИЦЕ В РАЙОНЕ НОВОГО ПОСЕЛЕНИЯ СЕЛЬСКОГО ОКРУГА АМАНГЕЛЬДЫ

В соответствии со статьями закона Республики Казахстан от 8 декабря 1993 года "Об административно-территориальном устройстве Республики Казахстан" №2572-ХІІІ на основании заключения Областной ономастической комиссии №2 от 26 августа 2025 года аким сельского округа Амангельды РЕШИЛ:

1. Присвоить имя «Балабай Оралбаев» безымянной 1-ой улице в районе нового поселения сельского округа Амангельды.
2. Присвоить имя «Бөкеш Найманов» безымянной 2-ой улице в районе нового поселения сельского округа Амангельды.
3. Настоящее решение вводится в действие по истечении десяти календарных дней после дня его первого официального опубликования.

Аким сельского округа **З.ЖАМАНКУЛОВ**

«Аманкелді ауылдық округіндегі жаңа қоныстану аймағындағы атауы жоқ көшеге атау беру туралы»Аманкелді ауылдық округі әкімінің шешім жобасына **БАСПАСӨЗ-РЕЛИЗ**

(Жобаны әзірлеуші мемлекеттік орган атауы)

«Сырдария ауданы Аманкелдіауылдық округінің әкімі аппаратының» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

(Нормативтік құқықтық актіні қабылдаудың негіздемесі)

Аманкелді ауылдық округі әкімінің шешім жобасы «Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы туралы» Қазақстан Республикасы Заңынажәне Қызылорда облыстық ономастика комиссиясының 2025 жылғы 26 тамыздағы №2 қорытындысына сәйкес әзірленді.

(Мүдделі мемлекеттік органдармен келісу туралы мәліметтер)

Қажет етпейді.

(Жобаны мемлекеттік органның интернет-ресурсындажәне ашық нормативтік құқықтық актілердің интернет-порталында орналастыру туралы ақпарат)

Жоба Сырдария ауданы әкімдігінің ресми-сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-syrdarya/documents/details/892513?lang=kk> 2025 жылғы 05 қыркүйекте орналастырылды.

ПРЕСС-РЕЛИЗ

К проекту решения акима сельского округа Амангельды «О присвоении наименования безымянной улице в районе нового поселения сельского округа Амангельды»

(Наименование государственного органа-разработчика)

Коммунальное государственное учреждение «Аппарат акима сельского округа Амангельды».

(Обоснование принятия нормативного правового акта)

Проект решения акима в сельском округе Амангельдыразработан в соответствии Закона Республики Казахстан «Об административно-территориальном устройстве Республики Казахстан» и заключением Кызылординской областной ономастической комиссии от 26 августа 2025 года.

(Сведения о согласовании с заинтересованными государственными органами)

Не требуется.

(Информация о размещении проекта на интернет-ресурсе государственного органа и интернет-портале открытых нормативных правовых актов)

Проект размещен на интернет-ресурсе Акимата Сырдарьинского района. <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-syrdarya/documents/details/892513?lang=kk> «5 » сентября 2025 года.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ» 21.10.2025ж. Қызылорда облысы, Сырдария ауданы, Теренөзек кенті, Д. А. Қонаев көшесі, 8, Теренөзек кентінің Мәдениет үйінде, уақыты – сағат 11:00 «Торғай палеозой құрылымындағы көмірсутектерді барлау салдарының зардаптарын жою жобасына қосымша»(ҚОҚБ)бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетінін хабарлайды.

Қоғамдық тыңдауға ZOOM платформасында бейнеконференция арқылы онлайн режимінде қосылу сілтемесі:

<https://kmg-kz.zoom.us/j/7555913367?pwd=UGJLeEJ3bVdZNzk5Nmt2YmZZN2Fmdz09>

Конференцияның идентификаторы: 755 591 3367, қолжетімділік коды: 593597. Тапсырыс беруші – «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ», БСН 020240000555, 010000, Астана қ. Д.Қонаев көшесі, 8, әл. адрес: lseco@mail.ru.

Жобаны әзірлеуші – «ҚМГ Инжиниринг» ЖШС Атырау филиалы, БСН 180541015056, 060097, Атырау қ., Нұрсаяықшамауданы, Елордадаңғылы, 10. Телефон: 8 (7122) 956475 atyrau@kmg.kz.

Жоба бойынша құжаттамалар <https://hearings.ndbecology.gov.kz/> ҰДБ сайтында орналастырылған.

Қоғамдық тыңдауда қарастырылатын құжаттар бойынша ескертулер мен ұсыныстар жазбаша және электронды түрде мына мекенжайлар бойынша қабылданады: «Қызылорда облысының табиғи ресурстар және реттеу басқармасы» ММ, пошталық мекен жайы: 120003, Қызылорда қаласы, Сұлтан Бейбарыс көшесі, № 1, тел: 8 (7242)-60-53-62, электрондық мекенжайы: prd@korda.gov.kz.

Қосымша ақпараттыМ.Kobzhasarova@kmg.kzэлектронды поштадан алуға болады, тел.: 8778 925 66 21.

Географиялық координаттары: 45°52'5.4287"N. 65°43'9.8319"E

ОБЪЯВЛЕНИЕ

АО «НК «Казмунайгаз» сообщает, что в 11:00ч21.10.2025г по адресу: Кызылординская область, Сырдарьинский район, Теренозекскийс.о., с.Теренозек, ул. Д.Қонаева, 8, в Дом культуры состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по проекту «Дополнение к Проекту ликвидации последствий разведки углеводородов на структуре «Тургай Палеозой» (РООС).

Дополнительно будет возможность подключения в режиме онлайн на платформе ZOOM по следующей ссылке:

<https://kmg-kz.zoom.us/j/7555913367?pwd=UGJLeEJ3bVdZNzk5Nmt2YmZZN2Fmdz09>

Идентификатор конференции: 755 591 3367 Код доступа: 593597 Инициатор – АО «НК «Казмунайгаз», БИН 020240000555, 010000, г. Астана, ул. Д.Кунаева, 8», әл. адрес: lseco@mail.ru.

Разработчик проекта – АФ ТОО «КМГ Инжиниринг», БИН 180541015056, 060097, г.Атырау, мкрНурсая, пр. Елорда, 10. Телефон: 8 (7122) 95 64 75, atyrau@kmg.kz. Документация по проекту размещена на сайте НБД <https://hearings.ndbecology.gov.kz/>

Замечания и предложения принимаются в письменной или электронной форме по документам, выносимым на общественные слушания по адресу: ГЧУ «Управление природных ресурсов и регулирования Кызылординской области», почтовой адрес: 120003, г. Кызылорда, ул. Бейбарыс Сұлтан, № 1, тел: 8 (7242) 605362, электронный адрес: prd@korda.gov.kz

Дополнительную информацию можно получить по адресу: М.Kobzhasarova@kmg.kz тел.: 8778 925 66 21.

Географические координаты: 45°52'5.4287"N. 65°43'9.8319"E

ҚАЗАНДЫҚТАРДЫ ҚАУІПСІЗ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ТАЛАПТАРЫН САҚТАУ

Жылу энергетикасы өнеркәсіптің барлық салалары мен халық өмірінің маңызды факторы болып табылады. Оның негізі – қазандық қондырғылары. Тек олардың қауіпсіз жұмысы бүкіл жүйенің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз етеді. Бұл дегеніміз апаттарды, жазатайым оқиғаларды алдын алудың бірден бір шаралары қазандықтарды қауіпсіз пайдаланудың талаптарын сақтау болып табылады.

Қазандық қондырғыларын пайдалану – бұл бірнеше қауіпті факторларды қамтитын күрделі процесс, мысалы:

- жабдықтың жұмыс ортасының қысымы;
 - жабдықтың жұмыс ортасының температурасы;
 - жарылыс-өрт қауіпті қоспалардың түзілуі.
- Қазіргі уақытта жылу энергетикасында негізінен келесі отын түрлері қолданылады:
- газ тәрізді (табиғи газ);
 - сұйық (мұнай өнімдері);
 - қатты (көмір, шымтезек).

Экологиялық, сондай-ақ экономикалық құрамдас бөлікке байланысты жылу энергетикалық кешен негізінен отын ретінде табиғи газды пайдаланады.

Қазандық қондырғыларының оңтайлы және қауіпсіз жұмыс режимдері үшін жұмыс ортасының көптеген параметрлерін сақтау қажет. Мысалы, қысым, температура, ағын, деңгей, діріл, оттегінің, көміртегі оксидінің және т.б. отын жағатын қондырғылардың газдарындағы, жұмыс аймағының ауасындағы және түтін газдарындағы, су ерітінділерінің меншікті электр өткізгіштігіндегі көлемдік үлесі. Ұйым басшысы өндірістік бақылау жүйесін ұйымдастыру жолымен қазандықтарды жарамды қалпында және қауіпсіз шарттарын қамтамасыз етеді. Жабдық иесі жабдықтарды жарамды қалпында ұстауды және олардың жұмысының қауіпсіз шарттарын қамтамасыз етеді. Осы мақсатта:

- 1) білімі тексерілген инженерлі-техникалық қызметкерлер арасынан қазандықтарды жарамды қалпында және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ететі тұлға тағайындалады;
- 2) өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары бойынша оқытылған тұлғалардың қажетті санынан қызмет көрсетуші персонал тағайындалады;
- 3) орнатылған жабдықты топтастыру есебінен технологиялық регламентті әзірлейді және бекітеді;
- 4) белгіленген мерзімде қазанға техникалық куәландыру жүргізуді қамтамасыз етеді;
- 5) қазанды кезеңдік (жылына біррет) тексеруді ұйымдастырады;
- 6) 450оС және одан жоғары температура кезінде жұмыс істейтін элементтер металының күйін бақылауды ұйымдастырады.

Қазандықтар пайдаланылатын ғимараттар мен үй-жайларға қазандықтарды және олармен өзара байланысты өзге де негізгі және қосалқы жабдықтарды пайдалануға қатысы жоқ адамдар жіберілмеуі тиіс. Қажет болған жағдайларда бөгде адамдар көрсетілген ғимараттар мен үй-жайларға пайдаланушы ұйымның рұқсатымен және оның өкілінің сүйемелдеуімен ғана жіберілуі мүмкін. Кезекшілікте тұрған машинистке (от жағушыға), қаназдағы операторға, суды қараушыға жабдық жұмыс істеп тұрған кезде технологиялық регламентпен қарастырылмаған қандай да бір жұмыстарды жүргізуді тапсыруға болмайды. Жабдықты қазан жұмыс істеп тұрған кезде және қазанды тоқтатқаннан кейін де ондағы қысым атмосфералыққа дейін және жабдықтың температурасы 40оС төмендегенше қызмет көрсететін персонал жағынан тұрақты қараусыз қалдыруға болмайды. Қалыпты жұмыс режимін жүргізуді, авариялық жағдайды жоюды, жабдықтың зақымдалуына алып келуі мүмкін жұмыс режимі бұзылған кезде жабдықты тоқтатуды қамтамасыз ететін автоматика, дабыл

және қорғаныс болған кезде қызмет көрсететін персонал жұмысын тұрақты қадағалаусыз жабдықтарды пайдалануға болады.

Қазан технологиялық регламентпен қарастырылған, сондай-ақ төменде көрсетілген жағдайларда персоналмен немесе қорғаныс әрекетімен тез арада тоқтатылады және сөндіріледі:

- 1) сақтандыру клапанының ақаулығын анықтау;
- 2) егер қазан барабанындағы қысым рұқсат етілгеннен 10%-ға жоғарыласа және жоғарылауы жалғасса;
- 3) су деңгейінің төмендеуі төмен рұқсат етілген деңгейден төмен болса;
- 4) су деңгейінің жоғарылауы жоғары рұқсат етілген деңгейден жоғары болса;
- 5) барлық қоректік сорғылар әрекетінің тоқтатылуы;
- 6) тікелей әрекет ететін барлық су деңгейі көрсеткіштерінің әрекетінің тоқтатылуы;
- 7) егер қазанның негізгі элементтерінде (барабанда, коллекторда, камералда, бу су жіберу және су жіберу құбырларында, бу және қоректік құбыр өткізгіштерінде, ыстық құбырда, отты қорапта, оттық қаптамасында, құбыр торында, сыртқы сепараторда, арматуралда) жарылулар, шығулар, олардың дәнекерленген тігістерінде өткізулер, анкерлік бұрнандама немесе байланыстың үзілуі анықталса;
- 8) тікелей нүктелік қазан жолында салынған ысырмаларға дейін қысымның жіберілмейтін жоғарылауы немесе төмендеуі;
- 9) отынды камералық жағу кезінде оттықта шырақтардың сөнуі;
- 10) су жылыту қазаны арқылы минималды рұқсат етілген мәннен төмен су шығынының төмендеуі;
- 11) су жылыту қазаны жолында қысымның жіберілетіннен төмен төмендеуі;
- 12) су жылыту қазанынан шығуда су температурасының қазанның шығу коллекторында судың жұмыс қысымына сәйкес келетін қанығу температурасынан төмен 20оС мәніне дейін жоғарылауы;
- 13) қауіпсіздік актоматикасының немесе авариялық дабылдың ақаулары, бұл құрылғыларда кернеудің жоғаруын қоса алғанда;
- 14) қызмет көрсететін персоналға немесе қазанға қауіп төндіретін қазандықта өрттік пайда болуы.

Қазанды авариялық тоқтату тәртібі технологиялық регламентте көрсетіледі. Қазанның авариялық тоқтау себептері ауысым журналына жазылады. Қазандық қондырғыларын пайдалану қауіпсіздігі, жабдықты қауіпсіз пайдалану мәселелерін реттейтін нормативтік құжаттардың, сондай-ақ қолданылатын жабдықты пайдалану жөніндегі нұсқаулықтардың талаптарын сақтауға тікелей байланысты.

Қазандық қондырғыларын қауіпсіз пайдалану мәселелерін реттейтін нормативтік құжаттардың бірі Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 30 желтоқсандағы № 358 бұйрығымен бекітілген «Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтарды пайдалану кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары».

**А. БЕКАЙДАРОВ,
ҚР ТЖМ Қызылорда
облысының ТЖД ӘКБ
бас маманы**

БАС САРАПШЫ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРДІ ТҮСІНДІРДІ

МӘМС жүйесіне қатысты жиі қойылатын сұрақтарға жауап беруді жалғастырамыз. Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының Қызылорда облысы бойынша филиалының бас сарапшысы Айгүл Аханова бірқатар өзекті мәселелерді түсіндірді.

– *Бір уақытта бірнеше емханаға тіркеле аламын ба?*

– Емханаға тіркелу Сіздің жеке сәйкестендіру нөміріңіз (ЖСН) арқылы жүзеге асырылатындықтан, Сіз тек бір емханаға тіркеле аласыз. Ал бұрынғы емханадан шығу автоматты түрде жүзеге асырылады.

– *Жүкті әйелмін, еске синекологқа қаралып жүрмін. Скринингтерді МӘМС арқылы тегін өте аламын ба?*

– Иә, скринингтік тексерулер, соның ішінде

пренаталдық скрининг те МӘМС пакетіне кіреді. Сондай-ақ жүкті әйелге зертханалық талдаулар, құралдық диагностика, бейінді мамандардың кеңесі де қолжетімді. Медициналық бақылаудан дер кезінде өту үшін тіркелген емхананызда жүктілік бойынша есепке (12 аптаға дейін) тұру қажет.

– *МӘМС жүйесінде сақтандыру мәртебесі жоқ адамға еңбекке жарамсыздық парағын рәсімдеуге бола ма?*

Құрметті оқырман! Назарларыңызға назар аударарлық, ерекше тарихи-емдік жәдігерді ұсынамыз.

Қазақ халқының дәстүрлі емшілік мәдениеті – ғасырлар бойы қалыптасқан тәжірибенің, сенім мен танымның, табиғатпен үндестік пен рухани ізденістің нәтижесі. Осындай шипалы дәстүрдің бір көрінісі бүгінде тарихи жәдігерге айналған ерекше ағаш бұйым – «Нарөркеш». Бұл бұйым сырт қарағанда қарапайым зат сияқты көрінгенімен, оның түп-төркіні, қолданылу мақсаты және рухани маңызы тереңде жатыр. Жәдігердің табиғаты мен жасалу тәсілі ғана емес, оны жасаған адамның болмысы мен өмір жолы да ерекше мәнге ие.

ӘУЛИЕ ҚОЛЫНАН ҚАЛҒАН МҰРА – «НАРӨРКЕШ»

«Нарөркеш» – жұмырланған, қырсыз, ағаштан қашалып жасалған, пішіні пирамида тәрізлес, көлемі 13,5 x 5 x 5 см шамасындағы бұйым. Бұл құрал өткен ғасырдың 1950 жылдары Сыр бойындағы Әйтеке би кентінде өмір сүрген халық емшісі, жұрт оны әулие деп таныған Алпамыс Назарұлының қолымен жасалып, соқпа тамыр дертіне шалдыққандар үшін арнайы қолдануға ұсынылған. Емші бұл бұйымды ешқандай ақы алмай, науқастарға өзі таратып, емдік тәсілін де үйретіп отырған. «Қатты ауырсаң, нарөркешті кіндіктің тұсына қойып, етбетіңнен жат» – деп кеңес берген. Бұйымның жұмыр етіп өңделуі де адам денесіне баптас үшін арнайы жасалған. Яғни, бұл зат – тек физиологиялық тұрғыда ғана емес, шипаға деген сенім мен халық даналығының көрінісі болған. Бүгінде бұл бұйымды Зияда Жүсіп-Омарқызының ұлы, ҚР Журналистер Одағының мүшесі Шамша Айтуғанов, Ғани Мұратбаев мемориалдық музей қорына 2018 жылы табыстаған. Осы әрекетті бір отбасының ғана емес, тұтас халықтың шипалы тарихына, рухани мұрасына көрсетілген тағзым ретінде бағалауға болады.

Алпамыс Назарұлы – тек емші емес, халық жалында орны бар, Сыр бойына белгілі Алпамыс баба - Әулие атанған тұлға. Ол 5 жасында домбыра тартып, 7 жасында аң аулап, 13 жасында Құранды жатқа айтып «бала молда» атанған. 33 жасында Ибн Синаның (әлемге әйгілі Авиценна) емдік кітабын оқып үйреніп, қалған 60 жылында осы ізбен емшілік жасаған. Емшілік пен молдалыққа қоса өнердің неше түрін меңгеріп, «сегіз қырлы, бір сырлы» атанған. Ауруларды емдегенде ешнәрсә дәметпеген. Қайтыс болған кісілерге намаз шығарып «Құран қатым» еткенді «Қалыс құдай үшін» деп жасаған. Кеңес үкіметінің «газарту» саясатының кезінде «қара» тізімге ілініп тұрып, өзінің адалдығының, тазалығының, халыққа аса қадірлілігінің арқасында аман қалған. Заман саясатының құрығынан құтылғанымен, тағдырдың «жазымыш» құрығынан құтыла алмай 1932 жылдың күзі мен 1933 жылдың көктемі арасында «тырыспай» ауруынан отбасындағы 8 жаннан бір өзі

қалады. 66 жаста жалғыз қалып, өмірден күдер үзіп жатқанына бес ай шамасы болғанда, пірлері түсінде аян беріп «Отынды өшірме, артыңда басы қарайып біреу қалады» деген соң қайта үйленіп екі ер балалы болады. Пірлерінің берген аянына байланысты бірінші ұлын Басықара деп атаған. Тіршілікпен қайта араласып, бұл екінші өмірінде баласының тапқан нанын жеп, немере сүйіп, 93 жасқа қарағанда Қазалы ауданының Арықбалық деген елінде (қазір Жанқожа ауылы) дүниеден өтеді. Молда, бақсы, тәуіп, сөзгер, ақылшы, әулие, аңшы, дихан деген атақтарға малынып жүрсе де жетім-жесірді, ауру- сырқауды, аш-жалаңаштарды, қаріп-қасірді барлық уақытта қамқорына алып жүреді. Ашаршылық пен соғыс жылдарында аң, құс, балық аулап, бақша мен егін егіп, қасындағы 5-6 үй отбасын да асырайды. Болашақ өмірді, қауіп-қатерді болжай білетін, аурулардың көбісі жазылатын, баласыздардың біразы балалы болатын. Ықыластары қабыл болғасын ел- халқы «Алпамыс-Баба-Әулие» деп атаған.

Оның тектілігі де ерекше: атасы Ақтай – ел ішінде «Ақтай дәрігер» деген атпен белгілі шипагер болған, одан бұрынғы атасы Кешубай – Бұхара мен Бағдатта діни білім алып, «Кешубай Қалме-Әзірет» атанған. Бұл тектік сабақтастық Алпамыстың бойындағы қабілеттің кездейсоқ емес екенін көрсетеді.

«Нарөркеш» осындай киелі адамның қолымен жасалған, бір адамның денсаулығына емес, бір ұлттың рухани сеніміне қызмет еткен бұйым. Ол бүгінде музей төрінде сақтаулы. Зияда Жүсіп-Омарқызы бұл бұйымды шүберекке орап, ерекше құрметпен өмірінің соңына дейін сақтап, «Әулие Алпамыстың шапағаты тиді» деп айтып жүрген. Бұл халықтың емшіге, оның сөзі мен ісіне деген сенімінің айғағы. Емдік бұйымның жеке адамның жадынан музей қорына өткені шипалы тарихтың көпке ортақ құндылыққа айналғанын білдіреді.

**Акерке МИРАМБЕКҚЫЗЫ,
Ғани Мұратбаев мемориалдық музейінің
ғылыми қызметкері**

– Егер пациенттің еңбекке жарамсыздығын анықтау немесе растау үшін МӘМС жүйесінде медициналық қызмет көрсету талап етілмесе, онда еңбекке жарамсыздық парағын ТМҚКК шеңберінде рәсімдеуге болады.

Мысалы, сақтандырылмаған науқаста ЖРВИ белгілері пайда болып, ол филтр кабинетіне немесе учаскелік дәрігерге қабылдауға жүгінді делік. Егер диагнозды белгілеу үшін арнайы маманға жолдама

немесе МӘМС пакетіне кіретін диагностикалық зерттеулер талап етілмесе, онда пациентке учаскелік дәрігер еңбекке жарамсыздық парағын бере алады.

Алайда, егер емдеуді одан әрі жалғастыру немесе қосымша зерттеулер жүргізу үшін міндетті медициналық сақтандыру тізіміне енгізілген медициналық қызметтерді алу қажет болса, онда мұндай пациентке міндетті медициналық сақтандыру жүйесінде сақтандыру мәртебесін алу қажет болмайды.

Меншік иесі: «Сан-Ай» пресс ЖШС

**Директор-Редактор
Егиншибаева Анар
Жақсыбекқызы**

**Ақылдастар алқасы:
Әбілбай Садықбаев
Рысбай Кәрімов**

**Жауапты хатшы
Зибаш ӘЛИ
8 705 982 76 61**

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және Қоғамдық даму министрлігінде қайта тіркеліп, 2021 жылдың 28 сәуір айында есепке алу туралы № КЗ36VPY00035077 куәлігі берілген.

Республикалық «Ел тілегі» тәуелсіз ақпараттық, танымдық, қоғамдық-саяси газеті ҚР СТ ИСО 9001-2016 «Сәпа менеджменті жүйесі» талаптарына сәйкес сертификатталған

Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі мен мерзімі №8729 – г, 19.10.2007 ж

**Редакцияның
мекен-жайы:
Тоқмағанбетов
көшесі 36 а,
1 қабат 4 кабинет
Телефон:
8 777 752 54 63**

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді. «PRINT» баспаханасында басылды. Қызылорда қаласы, Байұрсыннов көшесі, 49 үй. Телефон: 27-61-62
Газеттің басылу сапасына жауапты «PRINT» баспаханасы.

Газет әр аптаның сәрсенбі күні жарық көреді

Газетті тасымалдауға «Сан-Ай» пресс ЖШС Тел: 27-85-75 және «Қазпошта» АҚ Қызылорда облыстық филиалы жауапты
Тел: 23-54-91

Қолжазба өңделеді және авторға қайтарылмайды
Жарияланымдар газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді
Газет бетіндегі жарияланымдардың позициясы мен фактілері үшін редакция жауап бермейді

**Таралымы 9726 дана
Индекс 66503
Тапсырыс №198
E-mail: gazeta_eltilegi@mail.ru
Электронды нұсқасы:
https:// ret-gazeta.kz/**